

daarbij moest spreken, waarvoor hij een Mark per avond ontving. De man verontschuldigde zich met te zeggen, dat hij het moest doen „om te leven”. Volgens geneeskundig oordeel zijn de motieven, die Weissenberg drijven, en geldzucht en zinloosheid. In ieder geval gaat er van dezen „profeet” een daemoniche macht uit. Huwelijken worden door hem ongelukkig gemaakt, vrouwen keurden man en kinderen den rug toe, omdat hij haar niet losliet. En wat voor de rechtbank aan het licht kwam over hetgeen voorviel op zijn Woensdagse uitstapjes in gezelschap van dames ging alle perken te buiten.

Daar de man meer dan één mede-profeet en propagandist heeft in Duitsland, is het gevaar van z'n actie niet te onderschatten. Met zijn Bijbelsche woorden en genezingen sleept hij velen mee, maar heel het karakter van zijn optreden, zijn vragen aan de dooden en zijn godslasteringen wijst uit dat men hier te doen heeft met een valschen profet, die de zielen niet vrijmaakt, maar ze vastert verstrikt in de boeien van Satan. En dat terwijl Duitsland in zulk een geestelijk gistsingsproces verkeert en zoozeer behoefte heeft aan getrouwe getuigen. De godsdienstgeschiedenis leert dat er perioden van geestelijke vernieuwing met zekere regelmatigheid worden voorafgegaan door een golf van occultistisch mysticisme, zoals de morgenschemering voorafgaat aan den opkomenden dag. Het ware te wenschen dat de dwaalgeesten van dezen tijd ook als voortekenen mochten gelden van een in wording zijnde periode van geestelijke vernieuwing door des Heeren Woord en Geest.

Circulaire voor Hongarije.

Naar men weet neemt ons blad geen circulaire op. Maar in deze rubriek is het ons wel toegestaan. Het Hollandsch-Hongaarsch Comité pleit:

Ongeveer zes jaar geleden heeft het Comité tot uitbreiding van het Koninkrijk Gods in Hongarije een bijdrage gevraagd voor dezen arbeid, die aanbevolen is door de Generale Synode der Geref. Kerken, te Utrecht 1923, art. 69 der Acta. Vele kerken en particulieren hebben aan dit verzoek voldaan en ons in staat gesteld op verschillende wijze de Gereformeerde actie in Hongarije te steunen. Zoo is De Töltesy een jaar lang voor rekening van ons Comité reizend predikant geweest. Vooral onder de theologische studenten heeft hij uitnemend gewerkt; in verschillende kerken en zelfs op klassikale vergaderingen is hij opgetreden. Nederlandse boeken o.a. de Gereformeerde Dogmatiek van Prof. Heyns, zijn vertaald en uitgegeven. Reeds is een deel van de Catechismus-preeken van „Menigerlet Genuis” in het Hongaarsch vertaald en gedrukt. Deze boeken worden voor lagen prijs verkrijgbaar gesteld, omdat de tractementen van de predikanten in Hongarije over het algemeen nog ontoereikend zijn (40 á 60 pct. van vóór den oorlog). Ongeveer de helft van de Catechismus-preeken is vertaald. We zouden echter gaarne ook de tweede helft van de Catechismus-preeken laten verschijnen. Dit is een zaak van groot belang, omdat de predikanten deze boeken voor hun preeken gebruiken. Ons doel is den arbeid voor de uitbreiding van Gods Koninkrijk in Hongarije zoo te leiden, dat de Gereformeerde broeders over eenigen tijd, zij het met veel offering, zelfstandig werken, financieel op eigen wielen drijven, en langzamerhand de hulp van Nederland ontberen kunnen. Voorloopig is echter voor verschillende belangen nog steun noodig.

Op 't oogenblik is de kas van ons Comité leeg. Daarom vragen wij U dringend om een gave voor den arbeid van ons Comité. Indien allen, die iets voor dezen arbeid in Gods Koninkrijk voelen, een bijdrage zenden, zal deze aanvraag hoogstwaarschijnlijk de laatste zijn die voor dit doel tot U komt. De Heere heeft den arbeid van onze Gereformeerde broeders in Hongarije rijk gezegend. Er is op velerlei terrein en bij vele personen kentering ten goede te bespeuren.

Geef dan, wij vragen het U met aandrang, aan onze bede gehoor.

Gedenkt onze trouwe Hongaarsche Gereformeerde broeders in Uwe geboden.

Het Hollandsch-Hongaarsch Comité:

Prof. Dr. H. BOUWMAN, Voorzitter.

Prof. Dr. F. W. GROSHUDE.

Prof. Dr. H. H. KUYPER.

Dr. B. WIELENGA.

Prof. Dr. T. HOEKSTRA.

Secretaris-Penningmeester.

De gelden te zenden aan het adres van Prof. Dr. T. Hoekstra, Broederweg 19, Kampen (Postgiro-nummer 67731).

Warm aanbevolen. HEPP.

PERS-SCHOUW.

Kwestie-Brussaard.

Ook ds. H. J. Heida spreekt zich nog uit met betrekking tot de kwestie-Brussaard. Hij heeft bezwaren zoowel tegen de door ds. Brussaard ter vergadering van de classis Haarlem afgelegde verklaring, als tegen zijn hereenigingsvoorstel.

Wat het eerste punt betreft, oordeelt ds. Heida:

De classis had hier niet met een besluit, doch met een verklaring te doen. En dan behoorde de overweging ook bij de verklaring in acht genomen te worden.

Zij stelde de verklaring in een eigenaardig licht.

Iemand verklaart, dat hij zich zonder voorbehoud voegt; maar verklaart tevens, dat heel de actie en het afzetten van predikanten eigenlijk ging om een ondergeschikt punt; niet betrekking had op een centrale waarheid; dat heel dit punt feitelijk meer geschikt was voor een Theologisch debat, dan op een Synode tot grondslag van Kerkelijke handelingen te worden gelegd. Wanneer een verklaring blijkbaar niet kan gedaan worden, zonder zulke grievende beschuldigingen tegen

de Gereformeerde Kerken uit te spreken en zoo geringachtend te gewagen van de geloofswaardigheid, die den Kerken ter handhaving werd opgedrongen, is het zeker wel vreemd, dat een classis zonder verdere navraag daarmede genoegen neemt.

Alleen afmatting en verklaarbare weerzin tegen Kerkelijken strijd en verdere moeilijkheden maken zulk een besluit verklaarbaar.

Met betrekking tot het hereenigingsvoorstel komt het bezwaar van ds. Heida overeen met wat dr. Scheurer ook in „De Reformatie” ter openeming heeft aangeboden, eenige weken geleden. Ds. Heida is niet minder bezwaard tegen de indiening en voorloopige ontvangst van het voorstel:

De broeder, van wien men zeker niet ten onrechte vreesde, dat hij gelijk ds. v. d. Brink aan de zijde van Dr. Geelkerken zou staan, treedt, na den Kerken wat striemende zweespelingen te hebben toegediend, even in het gelid en neemt onmiddellijk de leiding in de actie tot hereeniging en die leiding wordt door de classis met zekere sympathie begroet?

Schuilt daarin niet een zekere onuitsproken aan De Brussaard zeer tegemoetkomende bekentenis: helaas, ja, laat ons maar eens met de mannen, die heengingen spreken, want er is loch wel te hard met hen gehandeld; wat gedaan werd, was toch niet in alles wel gegrond en rustte ten minste niet in een hoofdpunt der belijdenis, maar kwam eigenlijk meer voort uit Kerkrechtelijk gekibbel?

Immers, gaan de besiniten der Gereformeerde Kerken over hoofdwaaarden, gewichtige punten, de Heilige Schrift en belijdenis rakende, hoe kon dan zulk een voorstel van een schoorvoetend in 't gelid tredend broeder onmiddellijk met applaus worden begroet?

Ds. Heida beziet wat ter classis Haarlem gebeurd is, in zijn samenhang met heel het kerkelijk leven. Van de houding der classis Haarlem zegt hij:

Eerstelijk leidt zij tot de gedachte, dat de Kerken nu ja, formeel zich misschien kunnen rechtvaardigen; maar in de zaak zelf toch wel onevenwichtig de verschillende dingen hebben behandeld; anders kon een voorstel om o.a. met afgezette predikanten direct weer te trachten tot overeenstemming te komen, niet zoo hartelijk uit de handen van een eigenlijk zelf nog bezwaarde worden ontvangen.

Voorts brengt zulk een houding zeer licht de gedachte bij jongeren, o, die anderen houden nu den gang van zaken in de richting, door Dr. Geelkerken gewezen, nog wat tegen; doch wacht maar, met eenige jaren wordt dat wel anders, dan gaan wij toch dien kant uit.

Ten slotte leidt zulk een houding zoo licht tot verwarring.

Men zou meenen, dat wij nu met ds. Brussaard in één gelid stonden en alles was één van zij en een van geest en gerust, de gehele leiding tot hereeniging aan hem en die met hem sympathiseeren, kunnen overlaten.

Dat zou voeren tot een groote verwarring als het handhaven van Dr. Geelkerken.

Intusschen bewijzen de gepubliceerde voorstellen, die uit meer dan één der classische kerken ter tafel zullen komen, en die afwijzend staan tegenover hereenigingspogingen op dezen grondslag, dat een momentele indruk en voorloopige uitspraak omtrent een voorstel, als ds. Brussaard indiende, nog iets anders kan blijken dan een definitieve houding. Ds. Heida heeft waarschijnlijk na zijn schrijven ook wel van die voorstellen kennis gekregen uit de bladen. Het blijkt, dat de zaak nog niet is afgehandeld en niet alleen van de zijde der classis, maar ook van den kant van dr. Geelkerken's volgelingen wordt ds. Brussaard geprest tot een nog nauwkeuriger bepaling van zijn standpunt. Het blijkt, dat in dit geval de pers van dr. Geelkerken minstens even sterk daarop aanstuurt als de classis Haarlem zal moeten doen, indien zij de ingediende voorstellen aanvaardt.

De „Nieuwe Rotterdammer” en de Schriftuurlijkheid.

De „Nieuwe Rotterdammer” heeft gelezen in „De Reformatie” het ingezonden stuk van ds. Diermanse over de „wateren onder de aarde”. Het blad heeft er eenige zwaarwichtige bespiegelingen aan vastgeknoopt met betrekking tot een eventueel op te richten natuurfilosofische faculteit aan de Vrije Universiteit. We lezen omtrent de beschouwing van ds. Diermanse:

Genoemde predikant houdt daarin een breedvoerig betoog over „de wateren onder de aarde”, dat als proeve kan dienen van „schriftuurlijke” natuurwetenschap.

In de Tien Geboden staat, dat men zich geen beeld maken mag o.a. „van hetgeen dat in de wateren onder de aarde is”. Daar God zelf deze woorden heeft gesproken, zijn ze, zegt ds. Diermanse, waar, en staat het bestaan van de „wateren onder de aarde” onbetwistbaar vast. „Gods Woord is wetenschap in den meest vollen zin des woords”, aldus de schrijver, die dan op grond van een reeks bijbelteksten allerlei bijzonderheden over „het groote water-reservoir” ontdekt, o.a. dat er wezens moeten leven, die men klaarblijkelijk kan afbeelden en die dus allicht visschen zullen zijn, al zijn het dan misschien geen gewone visschen.

Al klinkt dit alles den buitenstaander wat vreemd, het is de eenig denkbare „schriftuurlijke” wetenschap in haar volle consequentie, die door hem gemakkelijker is te vatten dan het compromis, dat Dr. Geelkerken en de zijnen met de „schriftuurlijkheid” sluiten. Voor laatstgenoemden, maar met hen waarschijnlijk ook voor velen, die „Assen” getrouw zijn gebleven, is de universitaire kwestie vrijwat ingewikkelder dan ze voor ds. Diermanse blijkt te zijn!

Indien we niet gewend waren aan de gewoonte van de „N. R. C.” om met open oogen en met nuchter hoofd tegen de gereformeerde kerken leelijk te doen, dan zouden we dergelijke dwaasheden willen verontschuldigen op dezelfde manier als Alida Zevenboom zich in de „Groene” afmaakt van een vergissing, die zij bekijng. Men zou willen onderstellen, dat ook de kerknieuwsredacteur der

„N. R. C.” moest zeggen, mutatis mutandis, wat Alida zei: De heeren en dames moeten het me niet kwalijk nemen. Ik had 's middags drie citroentjes gehad en een paar curacaotjes en dat is niet goed voor een mensch.

Maar helaas, ook zonder citroentjes en curacaotjes doet de „N. R. C.” wat dazig, als het over de gereformeerden gaat, temminste als de medewerkers niet (wat een enkele doet) te hulp schieten met wat verstand en eerlijkheid. Natuurlijk wordt verzwegen, dat de redactie van „De Reformatie” onder ds. Diermanse's artikel nadrukkelijk uitsprak, dat zij tegen het artikel bedenkingen had.

Ik kan Alida meer vergeven dan dezen redacteur, dien men wel den lof van het rondom zich heen zien, maar niet dien van het in anderen inzien geven kan.

De Vrije Universiteit en de groep-dr. Geelkerken.

Verleden week begon ik dr. Geelkerken te citeeren, gelijk hij zich gereserveerd toonde tegenover de uitbreidingsplannen van de Vrije Universiteit. Ook de „N. R. C.” heeft van de afwachting, naar het afwijzen overhellende houding van de groep-Geelkerken kennis gekregen en laat zich erover uit. Een medewerker schreef aan het blad:

Er is aan twee zijden aarzeling. Aan de ééne zijde is de kleine doch vaak kapitaalcrachtige groep van hen, die zich min of meer aan de zijde van Dr. Geelkerken scharen. Deze nemen een afwachting en eigenlijk afwijzende houding aan. Sinds immers zooveel stof opwoel over het feit, dat drie hoogleraren der Vrije Universiteit en één lector (de hoogleraren Diepenhorst, Pos en R. H. Wolter en lector Zevenbergen) bij de gemeente van Dr. Geelkerken zich voegden en hun toen uitdrukkelijk door directoren en curatoren der Vrije Universiteit gevraagd is of zij niettemin één bleven met de beginselverklaring der Vrije, welke gevonden wordt in de drie Formulieren van Eenigheid, en daarmee directoren en curatoren dus duidelijk blijkt gaven dat zij deze belijdenisgeschriften uitdrukkelijk opvatten in den zin der Asser synode van de Geref. kerken, is er voor de Geelkerken-groep uiteraard geen reden, bijzonder enthousiast te zijn voor de Vrije Universiteit.

Waarom de kerknieuwsredacteur deze „nabetrachting” gaf:

Het is werkelijk een belangwekkend probleem. Wat zullen de Gereformeerden van de nieuwe formatie doen, indien zij niet langer bij de Vrije Universiteit terecht kunnen? Zelf een universiteit stichten? Of zich wenden tot de rijks-universiteiten? Het zou een merkwaardige speling van het lot zijn, indien de Gereformeerde kerken, zij het dan die „binnen het herstelde kerkverband”, hun predikanten uit Utrecht moesten betrekken!

Met dit laatste is intusschen reeds een begin gemaakt: een leerling van prof. Obbink, die zijns leermeesters ideeën reeds „ventileerde” (wie verlost ons van dit woord) in de pers, alsmede van prof. Cramer, spreekt thans in de dr. Geelkerken volgende kerken een stechtelijk woord. Maar — ook de Gereformeerde kerken spraken zich uit voor erkenning van het beginsel der „vrije studie”. Echter verwonderen zij zich, als iemand, die daar ook voor blijkt te voelen, de vrijheid der studie zou willen doen ophouden aan de deur der V. U. Want, reeds het respect voor de fungerende hoogleraren verbiedt de hypothese, dat zij zich zouden gebonden hebben tegen hun christelijke en wetenschappelijke overtuiging in. En voorts — zou het zoo vreeselijk zijn, als een universiteit het klaar speelde, de te Assen gehandhaafde Schriftbeschouwing te laten doorwerken tot andere terreinen van het wetenschappelijk denken? Me dunkt, men moest met spanning afwachten; vooral wie petitieën indienden om studiecommissies te verkrijgen, omdat zij zelf nog geen eenheid van denken hadden. Anders verraden dergelijke onwillekeurige uitlatingen, dat men tegen Assen niet zoozeer had, dat het te veel wist, doch den inhoud van wat Assen meende te weten verwierp.

Over Israel en zijn godsdienst en toekomst.

In de „Groene Amsterdammer” schrijft J. Ornstein—Hoofden over „Israels wezen en willen”. Het artikel wijst op de betekenis van Herzl, die met zijn Zionisme het versteende Jodendom uit den slaap en de traagheid opwekken wilde, maar —

Maar zijn schepping, het Zionisme, hoezeer ook nieuwe energieën erdoor gewekt werden, bleef in de sfeer van het politiek-economische leven.

„Vernieuwing, vernieuwing! In den geest moet het volk herboren worden! Wat haat elke sociale, elke politieke verandering? Die raakt slechts den uitwendigen toestand van het volk. Vernieuwing naar den geest! „Een stroom van nieuw leven moet het in de „Schrift” versteende joodsche hart vernieuwen”....

Het Zionisme bracht de ware bezieling niet. De „Schrift” der Joden ook niet, want die was niet veel anders dan rabbinistische dorre wijsheid en doodsch gebedenheid. Maar er stond een reformator op: Achad Haám. D. w. z. (want het is pseudoniem): één uit het volk. Omtrent hem wordt gezegd:

Achad Haám (Ascher Ginzburg) de groote Joodsche denker, die kortgeleden te Tel-Awiw, in het centrum van het moderne Joodsche Palestina, is overleden. Essayist, filosoof, man van weinig woorden, korte opstellen, heeft hij op de huidige generatie van het Joodsche volk een ontzaglijke invloed gehad. Schrijver van een excellent Hebreeuwsch, vertaald in een nog excellenter Duitsch, voortgekomen uit het Oosten — hij was behoort uit een aanzienlijke Chassidische familie in Zuid-Rusland — doch voortreffelijk kenner van Westersche wetenschap en beschaving, is hij zoowel in het Oosten als in 't Westen voor de groote Joodsche beweging die men als de Renaissance van den Joodschen geest aanduidt, van beslissende betekenis geweest. Hij was wel vleesch van het vleesch, bloed van het bloed der Propheten. De ondeugden van zijn tijdgenooten, „de hardnekkigheid en wederspanningheid,

het e
ordel
zielde
naar
naar
moed
Profe
zijn i
Zoo
— ni
geest
voor
moed
het z
Deze
opste
Op den
saling v
Over
In
dessa
Herz
tinge
Schri
de Le
het r
die h
en d
eigen
den i
als h
ghau
ligt
utsp
Chris
neel
rium
Het i
onderge
wikkel
dan kor
subject
leekent
versteet
mensch
voor de
wel wat
diken, i
hart z
Overj
Om t
Eerst
schen p
ook Hil
zin niet
ren, da
ook ver
leen l
ook een
maakte
van: al
zij hun
oud-joo
gatieve
toen hij
Zondag
enkel tr
als Pro
weer te
gen. —
Er is
gegaan
ging. A
gekome
gere ve
wij zou
gevraag
ren, ter
waet he
wilde
gauwig
Maar z
kwam
het tege
negat
niet doe
gaat: di
Hillel
boven
lijken p
buiten
7:12. I
ons zelf
Er zijn
proselie
als fur
langer t
in een h
gemeen
voor de
onder d
ning, ni
in het
voort
Eerst ve
uitwerk
boom d
Wors
ons opt
ons bez
te zegge

innerlijke zielsgesteldheid van het volk draagt in zich dezelfde neigingen, waaruit de voorliefde zoowel voor de zware als voor de ethische predikers kan worden verklaard.

Nadat dr Kraan heeft gewezen op uittalingen van den heer A. Janse (Lourans Ingelose), prof. Vollenhoven (stelling d'ass.), prof. Bavinck (Zekerheid des Geloofs) en herinnerd heeft, dat dr A. Kuiper tegen het eind van zijn leven breed over dit onderwerp had willen schrijven in een studie over het Labadisme, gaat dr Kraan, onder verwijzing naar een art. v. ds Verschoor in „Ons Eigen Vaandel“ voort:

Opmerkelijk allereerst reeds, dat de menschen van den onderstroom en de ethischen menigmaal een eensluidend vonnis over de Gereformeerde kerk en de Gereformeerde belijdenis vellen. De eersten hebben het eendeloos over de „doodde leeraars“, de „doodde leer“, het „doodde stelsel“, zelfs over een „doodde bijbel“, het „fabrieks- en verstandswerk“, „'t zich dood-loopen naar kerk en avondmaal“, enz.; in één woord, degenen die arbeiden om naar Gereformeerden stijl het huis van hun hoop op te bouwen, zijn ongeveer allen „doodde zielen“, intellectuelen, door wie het eigenlijke nog wordt gemist.

En ook bij de ethischen keeren dezelfde aanklachten weder. Gereformeerden zijn intellectuelen, verstandelijke haarklovers, aanbidders van een stelsel, vereerders van dogmatische begrippen en schoolse onderscheidingen, terwijl toch het leven boven de leer gaat en God geen stelsel maar het leven ons heeft geopenbaard.

Dat van deze beide zijden over de Gereformeerde geloofspraktijk zoo eensgezind wordt geoordeeld, komt uit een diepere verwantschap voort. Want beiden willen uit den Christus in ons tot den Christus voor ons besluiten; beiden meenen alleen uit het leven of de bevinding tot de waarheid te kunnen komen; beiden leggen den grond van hun zekerheid in de ervaring en dus in den diepsten grond in hun eigen hart. Natuurlijk is er wel onderscheid. De ethische is over 't algemeen meer optimistisch en de onderstroomer meer pessimistisch. De eerste is dan ook op de inwendige gronden spoedig gerust gesteld en de laatste veel moeilijker, niet dan na een lange reeks van kenmerken in zich zelf gevonden te hebben. Maar principieel behandelen zij beiden denzelfden weg: uit den mensch naar den Christus heen.

Het is goed, deze dingen in herinnering te houden. Voor enkele jaren zei een theologisch student me (thans predikant en van harte gereformeerd in merg en been): tegen de ethischen zijn de menschen bij ons doodsbenauwd en ze moeten er niets van hebben, als ze den naam maar

hooren, maar tegen allerlei door en door ethische beschouwingen van de valsche-mystieke kringen mag men zelfs niet in de verte waarschuwen, of het verwijt komt uit den volksmond, dat men „Gods oogappel“ aanraakt.

Ik weet niet, of ik precies citeer; maar hierop kwam het toch neer. Het was een gesprek naar aanleiding van de overweging van de godsdienstige opvattingen „bij ons in Zuid-Holland“, en dan speciaal „bij ons aan den dijk“, den Merwede-, Lek-, Rijn- en wat daar verder volgt, Noord- en Zuidwaarts.

En het is waar. Dit meten met 2 maten zit heusch niet alleen onder het volk. Het zit ook in sommige leiders; het komt uit in het spreken van „De Saambinder“ en in het veelszins zwijgen van „De Wekker“, waartegenover dan weer staat een spreken als in het Jaarboekje der Chr. Geref. kerk, waaruit ik deze dagen citeerde.

De heer A. Janse heeft ook getoond een open oog ervoor te hebben; zie zijn laatste publicaties.

K. S.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:
Feijenoord: C. van Meijnefeldt te Vrouwepolder en E. J. Wientjes te Oudshoorn.

Beroepen te:
Goenga en Sybrandaburen: H. de Zwart te Twijzel.
Hoorn: D. Ringnald Jr. te Leimuiden.
Hilkaard, Oudehoorn, Ternaard en Zoutkamp: J. B. v. d. Sja, cand. te Leiderdorp.

Aangenomen naar:
Epe: J. Tonkens te Bergum.

Bedankt voor:
Delft: A. J. Bouma te Wansveld.
Katendrecht (3e pred.): G. Laarman te Klundert.
Wommels: D. Ringnald Jr. te Leimuiden.

Overleden:
Dr. F. Brinman te Meerkerk, 60 jaar.

Cand. J. F. de Gier, cand. J. F. de Gier, te Waarder, tijdelijk te Hardenberg, die op medisch advies een tijdlang rust moest nemen, is thans in zooverre hersteld, dat hij gaarne weer in de bediening des Woords in de Geref. Kerken wenst voor te gaan. Zijn tijdelijk adres is: Geref. pastorie, Hardenberg.

Candidaten tot den H. Dienst. De Classis Drachten der Geref. Kerken heeft na peremptoie examen toegelaten tot de bediening des Woords en der Sacramenten de heer H. Smit, Theol. cand. te Nieuwe-Weerdinge en beroepen predikant der Geref. Kerk te Rottevalle.

De Classis Axel der Geref. Kerken heeft praeparatur geëxamineerd en met algemeene stemmen beroepbaar gesteld in de Geref. Kerken de heer P. van Strien, Theol. cand. te Ternaard. Gaarne zal deze een eventueel beroep in overweging nemen.

Eit het ambt ontzet. Te Delfshaven heeft de kerkeraad der Geref. Kerk naar art. 79 der K.O. bijgestaan door den kerkeraad van Rotterdam, den heer C. J. Bredveld, diaken van eersteoecumene kerk, die 17 September 11. in de uitoefening van zijn ambt geschorst werd op grond van openbare schernmakelij, uit zijn ambt ontzet.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Tweetal te:
Amsterdam-Oost: H. Hoogenboom te Bunschoten en J. H. Meijering te Nieuwpoort.
Zaandam: G. Salmons te Amersfoort en K. G. v. Smolen te Kampen.

Bedankt voor:
Hillegom: J. W. v. Ree te Schiedam.
Noordeloos: L. H. v. d. Meiden te Dordrecht.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:
Vlaardingen: H. A. Mulderman te Lisse.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE Kerk.

Beroepen te:
Bussum: Joh. Langman, Em. pred. te Voerburg.
Etten (N.Br.): P. v. Lelyveld, cand. te Dintther (N.Br.).
Genemuiden: C. J. v. d. Graaf te Ansoole.
Gravenhage (3e pred.): G. Verloren Kleijn te Dordrecht.

Hoogveen: H. A. de Gens te Waddinxveen.
Leenwarden (vac. Beereckamp): C. M. Latoja te Apeldoorn en (vac. Klein Wassink): C. G. Wagenaar te Uskweri.
Leiden: A. D. Meeter te Loosdunum.
Morra-Loesens: A. J. Schop te Jukwerd.
Rijssen: B. N. B. Bouthoorn te Zeist.
Schoonhoven: H. A. Leenmans te Delft.
Sommerdijk: W. Dour te Schoonhoven.
Soest: J. L. van Schaick te Nieuwe Pekela.
Weert (toez.): J. C. G. Gobius du Sart te Wijk bij Heusden.

Aangenomen naar:
Kamperland (Z.): P. N. Tonsheek te O. L. Vrouwe Parochie.
Nieuwe Schans: Joh. Bender te Westerlee.

Bedankt voor:
Monster: J. E. Klomp te Oldebroek.
Wedde: J. B. M. van Dalben te Diever.

Afscheid van:
Oene: L. G. Bruyn, Tekst Jes. 53:1.

Overleden:
Dr. E. Ippius Forkens te Boermond, 52 jaar.

Jubilea:
16 Febr. H. M. E. Bremer te Buiksloot, 25 jaar.

„De Reformatie“ is door zijn groete oplage HET blad voor FAMILIE-ADVERTENTIE. Onze Gereform. kringen gelieven daarmee te rekenen.

DE GOEDE TIJDING

Gereform. Evangelisatie-Blad. Hoofdredacteur Dr. P. Noms.

De verspreiding van „De Goede Tiding“ brengt geen financiële lasten mede.

Men vraagt inlichtingen en proefnummers bij den Uitgever W. D. MEINEMA, Delft.

Zoo juist verschenen: **LEESBOEK**

voor de laagste klassen van het Christelijk Gymnasium, Middelbaar, Kweekschool- en Ulo-onderricht door

Dr. PH. LANSBERG

Leeraar aan het Christel. Lyceum te Zeist

met medewerking van

Dr. C. TAZELAAR

Leeraar a. d. Chr. H.B.S. m-5-j. c. te Amsterdam

Verlicht door J. H. ISINGS Jr.

Prijs. ing. f 2.90, geb. f 3.50

Er is uitsluitend ontleend aan boeken, die als geheel aanbevelenswaardige lectuur zijn voor de leerlingen onzer Christelijke scholen, terwijl getracht is lectuur te verzamelen, die, ondanks verscheidenheid van karakter, binnen de gevoelsfeer van 13- en 14-jarige jongens en meisjes blijft.

UITGAVE VAN J. B. WOLTERS

Groningen - Den Haag

Het Jaarboek van de Gereformeerde Kerken is uitverkocht!

Teneinde aan de vele bestellingen, die nog inkomen, te kunnen voldoen, hebben we een nieuwe oplage ter perse gelegd, welke we binnen een paar dagen hopen gereed te hebben.

De prijs van het Jaarboek (384 blz.) is f 0.80, franco per post f 0.94. Goes. OOSTERBAAN & LE COINTRE.

DOELMATIGE RECLAME VERGROOT DEN OMZET!! DE REFORMATIE

biedt een uitgezochte gelegenheid tot het maken van reclame onder koopkrachtig publiek

Vraag nog heden voorwaarden bij abonnement

?? WAAROM ??
GEEN ADVERTENTIE VAN U OP DEZE PLAATS?
Uw succes ware verzekerd!!

W. A. HOUTMAN & Co. - SCHIEDAM -

PIANO's - AUTOPIANO's - ORGELS
van hoogst SOLIDE uitvoering en BEKENDE MERKEN. - Vraag prijzen en conditie. - Franco levering. Schriftelijke garantie. - STEMMEN - REPAREREN - VERHUUR - INRULEN.

DE PIANO- EN ORGELHANDEL D. A. RIPPEN

Piet Heinstraat 42 DEN HAAG

Invart U een prachtig instrument in elk genre voor billijken prijs.

Boekenliefhebbers vragen gratis toezending van den nieuwen fondscatalogus aan den uitgever W. D. MEINEMA, Delft.

Voor een goede Kerkelijke Administratie

gebruiken men onze REGISTERS tot het inschrijven van Doopleden, Lidmaten in vollen rechte en Huwelijksbevestigingen

in iedere dikte verkrijgbaar

Proefvellen op aanvraag ter inzage

Verder zijn bij ons verkrijgbaar:

Attestatiën voor Doopleden

„ „ Lidmaten in vollen rechte

Berichtkaarten verhuizing leden

Credentiebrieven

Beroepingsbrieven met Salarisregeling

Goes OOSTERBAAN & LE COINTRE

NATIONALE SPAARVERZEKERING - LEEUWARDEN

Coöperatief Spaarsysteem.

Sparen voor: EIGEN HUIS, UITZET, STUDIEFONDS.

Actieve vertegenwoordigers gevraagd. - Ruime bijverdiensite.

W. D. MEINEMA - Delft

Zoo juist verscheen de 2e aflevering van

Goud, Wierook en Myrrhe.

Geïllustreerd Bijbelsch Dagboek door K. SCHILDER

Prijs per aflevering slechts 75 cent.

Het boek is compleet in 12 afleveringen.

Op veler verzoek is besloten dat iederrecht krijgt op een gratis band die vóór de verschijning van af. 3 inleekent. Daarna wordt de band berekend.

Men vraagt prospectus met proeve van bewerking.

Mede verscheen onlangs van Ds. SCHILDER een nieuwe druk van

LICHT IN DEN ROOK

ing. f 3.25 - 2e druk - geb. f 4.25 en

De Openbaring van Johannes en het Sociale Leven

ing. f 2.75 - 2e druk - geb. f 3.50

Deze prachtige belijdenis-geschenken zijn in elken soliden boekhandel verkrijgbaar en met verhooging van porto omgaand te verkrijgen bij den uitgever

W. D. MEINEMA - Delft

Plaats uw Familie-Advertentie in „De Reformatie“

Een compleet eerste klas Radio-toestel.

Inclusief Lampen, Batterijen, Koptelefoon, Luidspreker, Antennemateriaal, kost bij de

Firma BREEBAART & Co. te Rijswijk (Z.-H.)

nu f 250. Overal te ontbieden. Onbeperkte garantie.

IN ELK HUIS EEN ORGEL!

Ganzevoort's Orgelhandel DIEZERSTRAAT 116 - ZWOLLE

heeft steeds in voorraad een groote keuze ORGELS voor huiskamer, school en lokaal

Prijscuranten en leveringsvoorwaarden gratis op aanvraag

Voor een onderwerp een overzicht gelijk het drijven on overzichts-rukelen. We zullen naamste v

Allereerst tekenen M. is hij? Welk begin structie van Wat wel Mefisto is niet van t maar een kunnen we Voor den b een rebe alleen om spanning v tweede v bewustheid Goethe is z en van sje geven moe spraak, nie gekleurd al anti-theïst Drie ding Het eerd in het stu bedoeld is. Het twee macht van uitbeelding En in do de levens- wordt gep legenspreek

1. Mefisto het stink, t hater; hij den schelde Van onde gevestigd Prof. Boll heeft over in druk-gege heeft hij M dan de me zullen plege niet te na

3. Bemogd denkbeelden t wusbegeerte.